

Hvørt av sínum

hugskot

Í 1935 vóru víðurskifti arbeiðs- og fiskimanna út av lagið ring. Inntøkan var jíttil og eingin, og bert tey fáu fingur endarnar at rækka saman. JAVNAÐARFLOKK-URIN krevur tí, at samráðingar fara fram við ríkisstjórnina um eina umfatandi botan av víðurskiftinum; men sambandið og sjálvstýri svara beinan vegin, og høvuðspunktini í hesum svári eru:

at teir eru ikki sinnaðir at seta lógina um arbeiðsloysisstudning og arbeiðsloysis-kassar í gildi í Føroyum.

at eingin Føroyingur ynskir slíkan stuðul, tí „Færingin er et nøjsomt folk og vant til små indtægter. Ingen Færing behøver at sulte, hvis hann er forskånet for sygdom.“

at keypmenn ikki selja vørurnar ov dyrar, men „sælger med en rimelig avance.“

at „rederne ikke antager fiskerne til sulten.“

at sosiallógávan er mest sum hin sama í Danmark.

at skipaflostin veruliga ikki er so ringur, at tað er neyðugt at gera nakra stórfingna áheitan á ríkisstýrið um nakra stórri endurnýggjan.

at víðv. sjóverjuni er nú alt í lagi, tí nú kunnu óavmarkaðar botur leggjast á teir, ið fiska ólógliga.

at vegarbeiðarar einki hava at klaga yvir, tí teir fáa somu løn sum aðrir bóna-menn.

At afturhaldið ikki hevur verið mætari í 1935 enn sambandið, fólkafløkkurin og tjóðveldið eru í dag er týðuligt, tí í hesum svári, ið sent varð ríkisstýrinum er veruliga ikki neisti av sannleika i.

Óg so sita kortini hesir somu flokkar við meiraluta á tingi — 23 ár aftaná.

SOSIALURIN E Viðmerkingar

Eitt sindur um minstulónina.

Fyrsta uppskotið um minstulón kemur frá javnaðarflokkinum longu í 1938. Heitt verður á tingið um at veita øllum fiskimonnum 20 kr. um vikuna. Uppskotið verður samtykt; men heims-bardagin forðaði fyri, at lógin nakran-tíð kom at virka.

Í 1940 hevur javnaðarflokkurin upp-skot um, at fiskimenn fáa 120 kr. um mánaðin í minstulón; men tá kemur is-fiskasiglingin í lag. Fiskimenn fáa einki burtur úr hesi sigling. Javnaðarflokkurin fær at enda samtykt, at fiskimenn fáa 700 kr. í minstulón fyri hvønn túr.

Tá farið verður aftur á saltfiskaveiðu, hevur javnaðarflokkurin uppskot um 700 kr. í minstulón, og orsakað av um-støðnum mælir flokkurin í 1947 til, at minstulónin verður 1000 kr. um mánað-in; men afturhaldsflokkarnir vilja ikki ganga longur enn upp í 500 kr.

Í 1950 hevur flokkurin aftur uppskot um 700 kr. minstulón; landsstýrisflokk-arnir eru imóti.

Í 1951 gera landsstýrisflokkarnir av at taka av alla minstulón og forskots-rindan; men tað hepnast javnaðarflokk-inum at forða hesum; men minstulónin verður hetta árið bert 390 kr.

Í samband við verkfallið 1954 leggja javnaðarmenn til brots fyri 800 kr. í mistulón (fyrsta uppskotið kom frá Føroya arbeiðarafelag).

Í fyrstu tingsetu aftaná samtykkja landsstýrisflokkarnir og tjóðveldið at skerja minstulónina niður í 650 kr. sam-bært áheitan frá Føroya Fiskimannafelag við tess formanni Erlendi Patur-son. Har verður sagt:

„.....Øllum fiskimonnum og út-róðramonnum verða alt árið

vissaðar 650 kr. í minstulón um mánaðin.“

Aftur imóti hesum ógílga bakkasti hava javnaðarmenn uppskot um at halda fast um 800 kr. minstulónina; men hetta verður felt av landsstýrinum og tjóð-veldinum.

Í 1956 hevur javnaðarflokkurin upp-skot um at hækka minstulónina upp í 1000 kr. um mánaðin; men uppskotið fall.

Í tingsetuni 1958 verður málið um hesar 1000 kr. reist av nýggjum; men aftur nú visir tað seg, at bæði lands-stýrisflokkarnir og harfyri eisini tjóð-veldisflokkurin eru imóti. Málið fall.

Men javnaðarflokkurin helmar ikki í fyrr enn allir fiskimenn hava fingið eina rættvísu minstulón samsvarandi dyrtiðina.

TAD ER VERUNLEIKI

at tey gomlu í Føroyum langt frá fáa so frægt av ellisrentu, at tey kunnu liva av tí; men kortini samdust, sam-bandið, fólkafløkkurin og tjóðveldið um at fella uppskot javnaðarmanna um fólkatrygging, ið vildi veitt øllum eina trolateysa tilveru á ellisárunum.

at á hvørjum sinni, tá javnaðarflokkurin hevur mælt til at tryggja tí arbeiðandi fólkinum móti arbeiðsloysi, ið ofta er rættuliga stórt her á landi, hava aftur haldsflokkarnir verið imóti — sjálvt hungur og hall vikar teir ikki.

at longu í 1929 hevði javnaðarflokkurin uppskot um, at »a) øll kongsjórd og benisiceraðe hagajórd í Føroyum skal ústykkjast á stóð frá 2 til 6 heilársfóður, b) at landið ber kostnaðin av kortlegging og ústykkjing«. Einki hendi, afturhaldið var imóti).

at tað vóru javnaðarmenn og Jákup Heinesen, sáli, Klakksvik, sum í 1939 komu við uppskotinum og fingi samtykt, at øll registreringsskýldug skip í Føroyum skuldu hava radio-telefon.

Brøv til Sosialin

Vit endurprenta her svar arbeiðar-ans, hví hann velur javnaðarflokkin Sum arbeiðari kenni eg tað ónattúr-ligt og sum størstu svikagerð móti min-um starvsfelogum bæði á sjógv og á landi at velja annan flokk enn javnað-arflokkin.

Eg skal loyva mær at geva nakrar grundir fyri, hví eg geri tað.

Javnaðarmenn hava allar dagar verið okkara dyggastu talsmenn á tingi og teir einastu, ið hava vart okkara áhuga-mál.

TEIR bardust einsamallir fyri, at ar-beiðararnir skuldu fáa 1 oyra fyri hvørt pristalsstíg og ikki bert 0,85 oyru, teir hava verið teir einastu, ið hava lagt til brots fyri kontantari lønirindan, teir hava staðið einsamallir í stríðnum fyri, at øll almenn arbeiði í øllum landinum verða mett eftir vanligari tímaløn, teir einsamallir hava stríðst fyri, at vit skulu fáa arbeiðsloysis-kassar og arbeiðsloysis-studning, teir vóru einsamallir um at mótmæla, tá landsstýrisflokkarnir á fyrsta sinni vildu taka verkfallsrættin frá bæði arbeiðarum og fiskimonnum, teir stóðu einsamallir, tá tað galt um at verja handverkarar og arbeiðarar imóti at kostskúlin varð bygdur í øðrum landi teir hava staðið einsamallir í stríðnum fyri at lætta um skattabyrðuna hjá teim-

um minnu mentu, fyri at hjálpa teimum gomlu til tryggleika á ellisárunum við stórri ellisrentu og nú seinast við fólka-trygging, fyri barnastudningi, ið kundi hjálpt øllum landsins børnum til betri og hægri lærdóms, fyri munandi stórri tryggleika hjá avlommum, einkjum, sjúk-um og treingjandi, teir hava altíð gingið á odda og ofta staðið einsamallir í stríðnum fyri at veita fiskimonnum rætt vísu minstulón, prisviðbót, forskot, 6 tíma vaktarskifti, frittíð við løn, o. s. fr.

— Ja, stutt sagt: Uttan javnaðar-flokkin vóru vit stutt ella onga ieið komnir. Flokkurin hevur gjørt eitt megnar arbeiði og ódnartøkini verða ikki minni í framtíðini.

Til stríð fyri sosialismuni!

Veljidið javnaðarflokkini!

16 mai 1918 lótu 12 sjálvstýrismenn á tingi seta hetta mótmæli í gerðabók lögtingsins. Teir niðurleggja:

»..... en skarp protest mod min-dretallets (Sambandspartiets) sig-telse mod Selvstyrepartiet for at have til hovedformaal en ind-gribende svækkelse af den stats-retslige og nationale forbindelse mellem Færoerne og Danmark.«

14. september skrivur:

»Men vit krevja 12 fjórðinga markið sett beinan vegin.«

Tað er Guds barn, ið batnar. Á tingi vóru tjóðveldismenn imóti 12 fjórðinga markinum. Teir atkvøddu ikki fyri tí.

Fólkafløkksspádómur.

Undir heimsbardaganum kom út fólka fløkksskýlingur: Peningaseðlar og peningsvirði. Bókingurin hevði tað brek, at einki av tí, ið har stóð, kom at samsvara verunleikan. Har verður m. a. sagt:

at aftaná bardagan kemur danska krónan í mesta lagi at hava helvt-ar virði móti tí føroysku.

Við hesum østu teir fólkið upp. — Bardagin hasaði av.

Danska krónan kom at hava fullt virði!!!

GOÐ RÁÐ

Far betri við bornum tínum, enn tú fert við bili tínum. Tí minst til, at born-ini verða fodd uttan eykalimir.

Svar uppá 5 spurningar: 1) Erl. Patursson, Hanus við Høgadalá. Fr. Hansen og Jóhan Simonsen. 2) 33 pr. 3) 1924. 4) Sambandið 1129, sjálvstýrið 489. 5) 15.230.

veitst tú

at ris er høvuðsfóðin hjá 600 milj. menniskjum, hveiti hjá 500 milj., rugur hjá 150 milj. og mais hjá 70 milj.

at í flestu londum liva kvinnurnar longri enn menninir. Ceylon er tó eitt undantak.

at amerikanararnir brúka fyri 282 milj. dollars um árið í jóturgummi.

at í Japan megu postbóðini ikki einans bera út post, men eisini selja frimerki, krevja inn skatt og gjalda út tryggingar.

at í Suður-Rhodesiu er rúsdrekka-lógávan soleiðis háttáð, at einans fólk við universitetsprógvu kunnu keypa rúsdrekka.

at russiskir visindamenn siga seg hava gjørt eitt fotografiapparat, ið kann taka 32 milj. myndir um sekundið.

Mangt og hvat

Orðtøkini, víga tungt, tá tey siga, at ringt er at finna ein fáorðað kvinna.

Meira enn nakrantíð áður flýggja fólk úr Eysturýskalandi og vestur um jarntjaldið. Einstakar dagar togar talið á flottarfólki upp móti 1000. Nú seinasta hálvár eru flýddir 621 læknar og 166 universitetslærarar, harav 44 professorar, vestur um.

Bert í einum føri vilja kvinnurnar hava so lítið fyri peningin sum gjørligt. Tað er, tá ið tær keypa baðidrakt.

5 SPURNINGAR

1. Hvørrir atkvøddu ikki fyri 12 mila markinum á tingi?
2. Hvussu nógv prosent av øllum Føroya veljarum greiddu atkvøðu fyri løysing 14. sept. 1946?
3. Nær vórðu orðini: »í goðari sam-vinnu við Danmark« strikað av sjálvstýrisstevnuskránni?
4. Hvussu fullu atkvøðurnar undir val-inum í 1906?
5. Hvussu nógv fólk vóru í Føroyum í 1901?

Apurnar kunnu tala.

Japanskur professari hevur í longri tíð á Kyushu oygni gjørt kanningar fyri at fáa greiðu á, um apurnar kunnu tosa sín ámillum. Hann er komin til tað úrslit, at tað veruliga finst eitt apu-mál — men bert við 30 orðum, ið kunnu hava ymiskar menningar. Hann hevur gjørt orðabók og mállæru yvir apumálið. Tá apurnar siga »Fan-fan-fan«, meina tær: Vandí á ferð. Orðið »kuan« kann bæði týða: lat meg fara, og: kom inn. Tær hava orð fyri kær-leika, rós o. ø.

Barnamatur.

Vit hava tikið hjáljóðini burtur úr hesum landanævnum og sett strikur í staðin. Hvørrir eru londini?

— o — e —
— a — a — a —
— e — i — a
— e — a — a —

Til skemtarnar.

Mamman hevði fingið tvillingarnar til songar. Annar liggur og flennur í kyki.

— Hvat flennir tú at? spyr hon.
— Jú, tú hevur vaskað Petur tvær ferðir.

— Mamma, kann eg sleppa út at hyggja at solarmyrkingini?

— Ja, góði, men kom ikki ov nær.

Jógvan sigur Hanusi frá, at Petur, ið er giftur við einari lærarinnu, varð av-bardur í gjár.

— Hvi tá? spyr Hanus.
— Tí hann tosaði.
— Bara fyri tað?
— Nei, hann gloymdi at retta hond-ina upp.

Sjúkrakassarnir flyta

Mánadagin tann 29. september flyta Havnar Sjúkrakassi og Færø-ernes Fortsættelsessyggekaske í húsin hjá Óla Arge, Tróndargata 46 (omanfyri nýggja kommunuskúlan).

Avgreiðslutíð: kl. 9—16, friggjadag eisini kl. 17—18.
leygardag bert kl. 9—13.
Telefon 2099.